

2024/758

2024 2 27

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2024/758

2024 m. vasario 26 d.

kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 33 straipsnį ir 31 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2019 m. vasario 28 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2019/346 ⁽¹⁾, kuriuo Eamon GILMORE paskirtas Europos Sąjungos specialiuoju įgaliotiniu (toliau – ES specialusis įgaliotinis) žmogaus teisių klausimais. ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimų terminas turi baigtis 2024 m. vasario 29 d.;
- (2) naujas ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais turėtų būti paskirtas 24 mėnesių laikotarpiui,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis

Olof SKOOG skiriamas Europos Sąjungos specialiuoju įgaliotiniu (toliau – ES specialusis įgaliotinis) iki 2026 m. vasario 28 d. Taryba, remdamasi Politinio ir saugumo komiteto (toliau – PSK) vertinimu bei Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pasiūlymu, gali nuspręsti nutraukti ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus anksčiau.

2 straipsnis

Politikos tikslai

ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimai grindžiami Sąjungos politikos tikslais, susijusiais su žmogaus teisėmis, kaip išdėstyta Europos Sąjungos sutartyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimai grindžiami ES strategine programa žmogaus teisių ir demokratijos srityje bei ES veiksmų planu žmogaus teisių ir demokratijos srityje, įskaitant:

- a) didinti Sąjungos veiklos veiksmingumą, jos dalyvavimą ir matomumą saugant ir propaguojant žmogaus teises pasaulyje ir skatinti pozityvų naratyvą žmogaus teisių tema, visų pirma, stiprinant Sąjungos bendradarbiavimą ir politinį dialogą su trečiosiomis valstybėmis, atitinkamais partneriais, verslo subjektais, pilietine visuomene ir tarptautinėmis bei regioninėmis organizacijomis, bei veikiant atitinkamuose tarptautiniuose forumuose;
- b) visame pasaulyje didinti Sąjungos įnašą į demokratijos stiprinimą bei institucijų kūrimą, teisinę valstybę, gerą valdymą ir pagarbą žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms;
- c) didinti Sąjungos veiksmų žmogaus teisių srityje darną ir žmogaus teisių klausimo integravimą į visas Sąjungos išorės veiksmų sritis.

⁽¹⁾ 2019 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2019/346, kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais (OL L 62, 2019 3 1, p. 12).

3 straipsnis

Igaliojimai

Kad būtų pasiekti politikos tikslai, ES specialusis įgaliotinis įgaliojamas:

- a) prisidėti prie Sąjungos žmogaus teisių politikos, visų pirma, ES strateginės programos žmogaus teisių ir demokratijos srityje bei ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje įgyvendinimo, taip pat prie Sąjungos gairių, priemonių rinkinių ir veiksmų planų žmogaus teisių srityje įgyvendinimo, be kita ko, rengiant rekomendacijas šiuo klausimu;
- b) prisidėti prie Sąjungos pozicijų, kaip apibrėžta Tarybos, dėl skatinimo laikytis tarptautinės humanitarinės teisės įgyvendinimo;
- c) prisidėti prie Sąjungos pozicijų, kaip apibrėžta Tarybos, dėl paramos tarptautinei baudžiamajai justicijai skatinimo, visų pirma prie pozicijų pagal Tarybos sprendimą 2011/168/BUSP ^(*) dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo;
- d) padėti įtvirtinti stipresnę Europos balsą dialoguose žmogaus teisių klausimais su vyriausybėmis trečiosiose valstybėse ir tarptautinėmis bei regioninėmis organizacijomis, taip pat su pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais atitinkamais subjektais, siekiant užtikrinti Sąjungos žmogaus teisių politikos veiksmingumą ir matomumą; vadovauti svarbiems dialogams žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis valstybėmis;
- e) prisidėti prie geresnės Sąjungos politikos ir veiksmų žmogaus teisių apsaugos ir propagavimo srityse darnos ir nuoseklumo, visų pirma, prisidedant prie atitinkamos Sąjungos politikos formavimo;
- f) konsultuojantis su valstybėmis narėmis prisidėti prie geresnės Sąjungos pozicijų, nurodytų b ir c punktuose, darnos ir nuoseklumo.

4 straipsnis

Igaliojimų vykdymas

1. ES specialusis įgaliotinis yra atsakingas už igaliojimų vykdymą; jo veiklą prižiūri vyriausiasis įgaliotinis.
2. PSK palaiko ypatingus ryšius su ES specialiuoju įgaliotiniu, o su Taryba ES specialusis įgaliotinis bendrauja pirmiausia per PSK. PSK ES specialiajam įgaliotiniui teikia strategines gaires ir politinius nurodymus pagal igaliojimus, nedarant poveikio vyriausiojo įgaliotinio galioms.
3. ES specialusis įgaliotinis savo veiklą glaudžiai koordinuoja su Europos išorės veiksmų tarnyba (toliau – EIVT) ir jos atitinkamais padaliniais, kad būtų užtikrinta jų atitinkamos veiklos žmogaus teisių srityje darna ir nuoseklumas.

5 straipsnis

Finansavimas

1. Su ES specialiojo įgaliotinio igaliojimų vykdymu laikotarpiu nuo 2024 m. kovo 1 d. iki 2026 m. vasario 28 d. susijusioms išlaidoms padengti skiriama finansinė orientacinė suma yra 3 092 000 EUR.
2. Išlaidos tvarkomos pagal Sąjungos bendrajam biudžetui taikomas procedūras ir taisykles.
3. Išlaidos tvarkomos pagal ES specialiojo įgaliotinio ir Komisijos sudarytą sutartį. ES specialusis įgaliotinis už visas išlaidas atsiskaito Komisijai.

^(*) 2011 m. kovo 21 d. Tarybos sprendimas 2011/168/BUSP dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2003/444/BUSP (OL L 76, 2011 3 22, p. 56).

6 straipsnis

Darbuotojų grupės sudarymas ir sudėtis

1. ES specialusis įgaliotinis sudaro darbuotojų grupę, neviršydamas ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimų ir neviršydamas turimų atitinkamų finansinių išteklių. Į darbuotojų grupę įtraukiami asmenys, turintys profesinės patirties pagal įgaliojimus reikalaujamos konkrečiose politikos srityse. ES specialusis įgaliotinis Tarybai ir Komisijai nedelsdamas praneša apie darbuotojų grupės sudėtį.
2. Valstybės narės, Sąjungos institucijos ir EIVT gali siūlyti deleguoti darbuotojus dirbti su ES specialiuoju įgaliotiniu. Atlyginimą tokiems deleguotiems darbuotojams moka atitinkamai siunčiančioji valstybė narė, siunčiančioji Sąjungos institucija ar EIVT. Be to, valstybių narių į Sąjungos institucijas ar EIVT deleguoti nacionaliniai ekspertai gali būti komandiruojami dirbti su ES specialiuoju įgaliotiniu. Pagal sutartį pasamdyti tarptautiniai darbuotojai turi turėti valstybės narės pilietybę.
3. Visi deleguoti darbuotojai administraciniu požiūriu lieka pavaldūs atitinkamai siunčiančiajai valstybei narei, siunčiančiajai Sąjungos institucijai ar EIVT, tačiau savo pareigas vykdo bei veikia ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimų labui.
4. ES specialiojo įgaliotinio personalas bendrai įkurdinamas atitinkamuose EIVT padaliniuose ar Sąjungos delegacijose siekiant užtikrinti jų atitinkamos veiklos darną ir nuoseklumą.

7 straipsnis

ES įslaptintos informacijos saugumas

ES specialusis įgaliotinis ir jo darbuotojų grupės nariai laikosi saugumo principų ir būtiniausių standartų, nustatytų Tarybos sprendimu 2013/488/ES ⁽³⁾.

8 straipsnis

Prieiga prie informacijos ir logistinė parama

1. Valstybės narės, Komisija, EIVT ir Tarybos generalinis sekretoriatas užtikrina, kad ES specialiajam įgaliotiniui būtų suteikta prieiga prie visos atitinkamos informacijos.
2. Sąjungos delegacijos ir valstybių narių diplomatinės atstovybės tinkamu būdu teikia ES specialiajam įgaliotiniui logistinę paramą.

9 straipsnis

Saugumas

Vadovaudamasis Sąjungos politika dėl personalo, išsiųsto už Sąjungos ribų vykdyti veiksmus pagal Sutarties V antraštinę dalį, saugumo, ES specialusis įgaliotinis, laikydamasis savo įgaliojimų ir atsižvelgdamas į saugumo padėtį jo atsakomybei priskirtoje teritorijoje, imasi visų praktiškai įgyvendinamų priemonių viso tiesiogiai ES specialiajam įgaliotiniui pavaldaus personalo saugumui užtikrinti, visų pirma:

- a) sudarydamas konkretų saugumo planą, grindžiamą EIVT pateiktomis gairėmis, apimančią konkrečias fizines, organizacines ir procedūrinės saugumo priemones, kuriuo reglamentuojamas personalo saugaus atvykimo į jo atsakomybei priskirtą teritoriją ir judėjimo toje teritorijoje valdymas, taip pat saugumo incidentų valdymas, ir nustatomas nenumatytų atvejų bei evakuacijos planas;
- b) užtikrindamas, kad visi už Sąjungos ribų išsiųsti personalo nariai būtų apdrausti didelės rizikos draudimu, kaip reikalaujama dėl sąlygų jo atsakomybei priskirtoje teritorijoje;

⁽³⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

- c) užtikrindamas, kad prieš atvykstant ar atvykus į jo atsakomybei priskirtą teritoriją būtų organizuotas visų ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės narių, kurie turi būti išsiųsti už Sąjungos ribų, įskaitant vietoje pagal sutartį įdarbintus darbuotojus, atitinkamas mokymas saugumo klausimais, atsižvelgiant į EIVT nustatytą rizikos lygį toje teritorijoje;
- d) užtikrindamas, kad būtų įgyvendinamos visos sutartos rekomendacijos, pateiktos remiantis reguliariais saugumo įvertinimais, ir kad Tarybai, vyriausiajam įgaliotiniui bei Komisijai raštu būtų teikiamos jų įgyvendinimo ir kitų saugumo klausimų ataskaitos, sudarančios pažangos ataskaitų ir įgaliojimų vykdymo ataskaitos dalį.

10 straipsnis

Ataskaitų teikimas

ES specialusis įgaliotinis vyriausiajam įgaliotiniui ir PSK reguliariai teikia ataskaitas žodžiu ir raštu. ES specialusis įgaliotinis reikiamu mastu taip pat teikia ataskaitas Tarybos darbo grupėms, visų pirma, Žmogaus teisių darbo grupei. Reguliariai teikiamos ataskaitos platinamos per sistemą COREU. ES specialusis įgaliotinis gali teikti ataskaitas Užsienio reikalų tarybai. Vadovaujantis Sutarties 36 straipsniu, ES specialusis įgaliotinis gali dalyvauti informuojant Europos Parlamentą.

11 straipsnis

Koordinavimas

1. ES specialusis įgaliotinis prisideda prie Sąjungos veiksmų vieningumo, nuoseklumo bei veiksmingumo ir padeda užtikrinti, kad visų Sąjungos instrumentų ir valstybių narių veiksmų būtų imamasi nuosekliai, siekiant Sąjungos politikos tikslų. ES specialiojo įgaliotinio veikla koordinuojama su valstybių narių ir Komisijos veikla, taip pat ji atitinkamai koordinuojama su kitų ES specialiųjų įgaliotinių veikla. ES specialusis įgaliotinis reguliariai informuoja valstybių narių atstovybes ir Sąjungos delegacijas.
2. Vietos lygiu glaudus ryšys palaikomas su atitinkamais valstybių narių atstovybių vadovais, Sąjungos delegacijų vadovais, taip pat su bendros saugumo ir gynybos politikos misijų ir operacijų vadovais ar vadais ir su kitais ES specialiaisiais įgaliotiniais, kai tinkama. Jie deda visas įmanomas pastangas, kad padėtų ES specialiajam įgaliotiniui vykdyti ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus.
3. ES specialusis įgaliotinis taip pat palaiko ryšius su kitais tarptautiniais bei regioniniais subjektais centrinių būstinių bei vietos lygiu ir siekia papildomumo bei sinergijos su jų veiksmais. ES specialusis įgaliotinis siekia palaikyti reguliarius ryšius su pilietinės visuomenės organizacijomis tiek centrinių būstinių lygiu, tiek vietos lygiu.

12 straipsnis

Peržiūra

Šio sprendimo įgyvendinimas ir jo darba su kitais Sąjungos įnašais yra nuolat peržiūrimi. ES specialusis įgaliotinis Tarybai, vyriausiajam įgaliotiniui ir Komisijai reguliariai teikia pažangos ataskaitas ir jiems ne vėliau kaip 2025 m. lapkričio 30 d. pateikia išsamią įgaliojimų vykdymo ataskaitą.

13 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2024 m. vasario 26 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
D. CLARINVAL